

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Бахчеван Є.Ф., Ніколаєв О.Т., Конєв О.Ю.

ПАМ'ЯТКА

**ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ
ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ**

Одеса - 2022

Рецензенти:

Лимар М.В. - заступника начальника – начальник відділу професійного навчання управління кадрового забезпечення Головного управління Національної поліції в Одеській області

Ульянов О.І. – професор кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Одеського державного університету внутрішніх справ

Укладачі: Бахчеван Є.Ф., Ніколаєв О.Т., Конєв О.Ю.

Б12 Бахчеван Є.Ф., Ніколаєв О.Т., Конєв О.Ю.:
Пам'ятка щодо використання та застосування вогнепальної зброї. – Одеса. ОДУВС, 2022. – 68с.

У пам'ятці розглядається ряд теоритичних та практичних питань щодо використання і застосування вогнепальної зброї під час несення служби поліцейськими та іншими особами залученими до виконання завдань щодо відсічі збройної агресії проти України.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І	3
ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ	3
Закон України «Про Національну поліцію»	3
Порядок застосування зброї і бойової техніки з'єднаннями, військовими частинами і підрозділами Збройних Сил під час виконання ними завдань щодо відсічі збройної агресії проти України.....	8
Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України.....	13
РОЗДІЛ ІІ	15
ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПРИ ПОВОДЖЕННІ ЗІ ЗБРОЄЮ	15
Інструкція із заходів безпеки при поводженні зі зброєю	15
РОЗДІЛ ІІІ	32
МАТЕРІАЛЬНА ЧАСТИНА ЗБРОЇ.....	32
Пістолет макарова (ПМ).....	32
Пістолет ФОРТ – 12	39
Автомат Калашникова (АК-74)	46
Ручний кулемет Калашнікова РКК-74	53
Снайперська гвинтівка	56
Гранатомет підствольний ГП-25	58
Ручні осколкові гранати	60
РОЗДІЛ ІV	63
ОСНОВА ВЛУЧНОЇ СТРІЛЬБИ З ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ....	63

РОЗДІЛ І

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ (витяг)

Стаття 42. Поліцейські заходи примусу

1. Поліція під час виконання повноважень, визначених цим Законом, уповноважена застосовувати такі заходи примусу:

- 1) фізичний вплив (сила);
- 2) застосування спеціальних засобів;
- 3) застосування вогнепальної зброї.

2. Фізичним впливом є застосування будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби з метою припинення протиправних дій правопорушників.

3. Спеціальні засоби як поліцейські заходи примусу - це сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів та службових тварин.

4. Для виконання своїх повноважень поліцейські можуть використовувати такі спеціальні засоби:

- 1) гумові та пластикові кийки;
- 2) електрошокові пристрої контактної та контактнo-дистанційної дії;
- 3) засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо);

4) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії;

5) засоби примусової зупинки транспорту;

6) спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби;

7) службові собаки та службові коні;

8) пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії;

9) засоби акустичного та мікрохвильового впливу;

10) пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень;

11) пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії;

12) засоби, споряджені безпечними димоутворюючими препаратами;

13) водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби.

5. Поліцейський за жодних обставин не може застосовувати заходи примусу, не визначені цим Законом.

6. Не є заходом примусу використання поліцейським засобів індивідуального захисту (шоломів, бронежилетів та іншого спеціального екіпірування).

7. Поліцейський зобов'язаний негайно зупинити застосування певного виду заходу примусу в момент досягнення очікуваного результату.

8. Норми забезпечення підрозділів поліції спеціальними засобами та вогнепальною зброєю встановлюються Міністром внутрішніх справ України.

Стаття 43. Порядок застосування поліцейських заходів примусу

1. Поліцейський зобов'язаний заздалегідь попередити особу про застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї і надати їй достатньо часу для виконання законної вимоги поліцейського, крім випадку, коли зволікання може спричинити посягання на життя і здоров'я особи чи та/або

поліцейського або інші тяжкі наслідки, або в ситуації, що склалася, таке попередження є не виправданим або неможливим.

2. Попередження може бути зроблено голосом, а за значної відстані або звернення до великої групи людей - через гучномовні установки, підсилювачі звуку.

3. Вид та інтенсивність застосування заходів примусу визначаються з урахуванням конкретної ситуації, характеру правопорушення та індивідуальних особливостей особи, яка вчинила правопорушення.

4. Поліцейські зобов'язані надавати невідкладну медичну допомогу особам, які постраждали в результаті застосування заходів примусу.

5. Заборонено застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї до жінок з явними ознаками вагітності, малолітніх осіб, осіб з явними ознаками обмежених можливостей або старості, крім випадків учинення ними збройного чи групового нападу, учинення збройного опору поліцейському, що загрожує життю і здоров'ю інших осіб або поліцейських, якщо відбити такий напад або опір іншими способами і засобами неможливо.

Стаття 46. Застосування вогнепальної зброї

1. Застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу.

2. Поліцейський уповноважений на зберігання, носіння вогнепальної зброї, а також на її застосування і використання лише за умови що він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

3. Порядок зберігання і носіння вогнепальної зброї, що знаходиться в розпорядженні поліцейського, перелік вогнепальної зброї та боєприпасів, що використовуються в діяльності поліції, та норми їх належності встановлюються Міністром внутрішніх справ України.

4. Поліцейський уповноважений у виняткових випадках застосовувати вогнепальну зброю:

1) для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю;

2) для захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю;

3) для звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавлено волі;

4) для відбиття нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також звільнення таких об'єктів у разі їх захоплення;

5) для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

6) для затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю і здоров'ю людей та/або поліцейського;

7) для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського.

5. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки після попередження про необхідність припинення протиправних дій і намір використання заходу примусу, визначеного цією статтею.

6. Застосування вогнепальної зброї без попередження допускається:

1) при спробі особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену ним відстань, чи доторкнутися до зброї;

2) у разі збройного нападу, а також у разі раптового нападу із застосуванням бойової техніки, транспортних засобів або інших засобів, що загрожують життю чи здоров'ю людей;

3) якщо особа, затримана або заарештована за вчинення особливо тяжкого чи тяжкого злочину, втікає із застосуванням транспортного засобу;

4) якщо особа чинить збройний опір;

5) для припинення спроби заволодіти вогнепальною зброєю.

7. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки з метою заподіяння особі такої шкоди, яка є необхідною і достатньою в такій обстановці, для негайного відвернення чи припинення збройного нападу.

8. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю у разі збройного нападу, якщо відвернення чи припинення відповідного нападу неможливо досягнути іншими засобами.

9. Поліцейському заборонено застосовувати вогнепальну зброю в місцях, де може бути завдано шкоди іншим особам, а також у вогнебезпечних та вибухонебезпечних місцях, крім випадків необхідності відбиття нападу або крайньої необхідності.

10. Поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомляти свого керівника про застосування вогнепальної зброї, а також негайно повідомити свого керівника про активне застосування вогнепальної зброї, який, у свою чергу, зобов'язаний поінформувати центральний орган управління поліції та відповідного прокурора.

11. Поліцейський може взяти до рук вогнепальну зброю і привести її у готовність, якщо вважає, що в обстановці, що склалася, можуть виникнути підстави для її застосування.

12. Під час затримання осіб, щодо яких у поліцейського виникла підозра у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину, а також під час перевірки документів у таких осіб поліцейський може привести в готовність вогнепальну зброю та попередити особу про можливість її застосування.

Спроба особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену поліцейським відстань, чи доторкнутися до зброї є підставою для застосування вогнепальної зброї поліцейським.

13. Поліцейський може використати вогнепальну зброю для подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил, або для знешкодження тварини, яка загрожувє життю чи здоров'ю поліцейського та інших осіб.

ПОРЯДОК

**застосування зброї і бойової техніки з'єднаннями,
військовими частинами і підрозділами Збройних Сил під час
виконання ними завдань щодо відсічі збройної агресії проти
України**

1. Цей Порядок визначає процедуру застосування зброї і бойової техніки з'єднаннями, військовими частинами і підрозділами Збройних Сил під час виконання ними завдань щодо відсічі збройної агресії проти України, а також під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії відповідно до Закону України “Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях”.

2. У цьому Порядку під терміном “особи, причетні до збройної агресії” розуміється особовий склад регулярних з'єднань і підрозділів іноземних держав, підрозділів та спеціальних формувань, підпорядкованих іншим силовим відомствам іноземних держав, іррегулярних незаконних збройних формувань, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих іноземною державою, їх радники та інструктори, а також персонал окупаційної адміністрації іноземної держави (яку становлять її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, та підконтрольні іноземній державі самопроголошені органи, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України).

Терміни “військовий об'єкт”, “застосування зброї та/або бойової техніки”, “індивідуальна самооборона”, “летальне застосування зброї та/або бойової техніки”, “напад”,

“нелетальне застосування зброї та/або бойової техніки”, “попереджувальна стрільба”, “самооборона”, “цивільний об’єкт” та “ціль” вживаються у значенні, наведеному в Порядку застосування зброї і бойової техніки з’єднаннями, військовими частинами і підрозділами Збройних Сил під час виконання ними завдань у районі проведення антитерористичної операції у мирний час, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2018 р. № 68 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 18, ст. 602).

3. Військовослужбовці, командири з’єднань, військових частин і підрозділів Збройних Сил, які застосовують зброю та/або бойову техніку, повинні керуватися принципами, що ґрунтуються на загальновизнаних нормах міжнародного гуманітарного права:

неминучості - застосування зброї та/або бойової техніки в разі, коли це є абсолютно очевидним та необхідним;

військової необхідності - застосування зброї та/або бойової техніки в разі, коли іншими способами реалізувати право на самооборону та/або виконати поставлені завдання неможливо;

пропорційності - застосування зброї та/або бойової техніки тією мірою, якою це необхідно для досягнення мети самооборони та/або виконання поставлених завдань, якщо це не завдасть стороннім особам і цивільним об’єктам надмірної шкоди порівняно з очікуваними конкретними військовими перевагами.

Застосування зброї та/або бойової техніки повинно здійснюватися таким чином, щоб завдати мінімальної шкоди в кожній конкретній ситуації.

4. З’єднання, військові частини, підрозділи і військовослужбовці Збройних Сил, залучені до виконання завдань щодо відсічі збройної агресії проти України, а також під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, мають право застосовувати зброю та/або бойову техніку з дотриманням принципів, викладених у пункті 3 цього Порядку, для:

відбиття нападу або попередження загрози нападу на об'єкти, що охороняються (у тому числі під час переміщення до/з району здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії);

звільнення заручників та/або військовополонених, захоплених військових та/або цивільних об'єктів або запобігання (перешкоджання) такому захопленню;

знищення зброї, бойової техніки, транспортних або технічних засобів, які перебувають у користуванні осіб, причетних до збройної агресії;

захисту цивільних осіб та/або цивільних об'єктів від нападу;

запобігання та/або припинення діяльності, затримання, роззброєння або знешкодження осіб, причетних до збройної агресії;

припинення дій осіб, які вчинили або вчиняють правопорушення;

припинення дій осіб, які перешкоджають виконанню законних вимог осіб, залучених до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії;

припинення дій осіб, які становлять або можуть становити небезпеку особам, залученим до здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, або іншим особам.

З'єднання, військові частини, підрозділи і військовослужбовці Збройних Сил також мають право застосовувати зброю та/або бойову техніку в інших випадках, визначених наказами Командувача об'єднаних сил.

5. Командири з'єднань, військових частин і підрозділів Збройних Сил під час виконання завдань зобов'язані вжити вичерпних заходів для захисту здоров'я і життя особового складу, цивільних осіб, а також військових та/або цивільних об'єктів, що охороняються (обороняються), від нападу або загрози нападу на них.

6. У разі нападу або загрози нападу на військовослужбовців та/або цивільних осіб, а також на військові та/або цивільні

об'єкти, що охороняються (обороняються), за можливості вживаються попереджувальні заходи, спрямовані на його відвернення, які можуть включати:

використання візуальних та звукових сигналів, показників на місцевості для попередження про можливість застосування зброї та/або бойової техніки;

установлення невибухових загороджень на ділянках місцевості навколо військового об'єкта з метою попередження та запобігання небезпечному наближенню до нього;

усне або з використанням технічних засобів попередження цілі про можливість застосування зброї та/або бойової техніки;

попереджувальну стрільбу.

7. Командири з'єднань, військових частин і підрозділів Збройних Сил для організації охорони (оборони) військових об'єктів, а військовослужбовці для здійснення індивідуальної самооборони залежно від обставин, наявних часу та засобів самостійно визначають можливість вжиття попереджувальних заходів.

Вжиті попереджувальні заходи повинні бути вичерпними та забезпечувати можливість для цілі відмовитися від нападу (припинити дії з його підготовки).

У разі раптового нападу, а також за інших обставин, що унеможливають вжиття попереджувальних заходів, зброя і бойова техніка застосовуються без вжиття таких заходів.

8. Навколо військового об'єкта рішенням командира з'єднання, військової частини і підрозділу Збройних Сил, розміщеного на такому об'єкті, можуть бути встановлені:

зона попередження, під час входження цілі до якої вживаються попереджувальні заходи;

зона оборони, під час входження цілі до якої здійснюється летальне або нелетальне застосування зброї та/або бойової техніки.

Межі зазначених у цьому пункті зон визначаються з урахуванням наявних засобів, обставин та особливостей місцевості.

9. Летальне застосування зброї та/або бойової техніки дозволяється для самооборони, а також з метою виконання завдань щодо відсічі збройної агресії проти України, а також під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії.

У разі коли летальне застосування зброї та/або бойової техніки є неминучим, військовослужбовець, командир з'єднання, військової частини і підрозділу Збройних Сил повинен вжити заходів до:

збереження людського життя, мінімізації можливості поранення цивільних осіб;

надання медичної допомоги та за можливості евакуації поранених осіб у найкоротший строк.

10. Рішення про застосування зброї та/або бойової техніки під час виконання завдань щодо відсічі збройної агресії проти України, а також під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії або самооборони приймається з урахуванням обстановки командирами з'єднання, військової частини і підрозділу Збройних Сил відповідно до вимог цього Порядку і наказів Командувача об'єднаних сил, виданих на його виконання.

11. Військовослужбовець, який виконує завдання щодо відсічі збройної агресії проти України, а також під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії у складі з'єднання, військової частини, підрозділу або самотійно, має право самотійно прийняти рішення про застосування зброї та/або бойової техніки відповідно до вимог цього Порядку з подальшим обов'язковим повідомленням безпосередньому командирові (начальникові) під час:

індивідуальної самооборони;

захисту здоров'я і життя інших військовослужбовців та/або цивільних осіб.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧАСТІ ЦИВІЛЬНИХ ОСІБ У

ЗАХИСТІ УКРАЇНИ

Констатуючи акт збройної агресії Російської Федерації проти суверенітету України,

беручи до уваги прагнення цивільних осіб до активної участі у національному спротиві,

прагнучи захистити життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку людини як найвищої соціальної цінності,

враховуючи положення частини першої статті 65 Конституції України, згідно з якою захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є обов'язком громадян України,

Верховна Рада України ухвалила цей Закон.

Стаття 1. У період дії воєнного стану громадяни України, а також іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України (далі - цивільні особи), можуть брати участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав, у тому числі отримати вогнепальну зброю і боєприпаси до неї відповідно до порядку та вимог, встановлених Міністерством внутрішніх справ України.

Стаття 2. Застосування цивільними особами вогнепальної зброї, отриманої відповідно до цього Закону, здійснюється аналогічно до застосування зброї військовослужбовцями під час виконання ними завдань щодо відсічі збройної агресії проти України в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 3. Цивільні особи зобов'язані здати отриману ними вогнепальну зброю і невикористані боєприпаси до неї до органів Національної поліції України не пізніше 10 днів після припинення або скасування дії воєнного стану в Україні.

За порушення вимоги, передбаченої цією статтею, цивільні особи несуть кримінальну відповідальність.

Стаття 4. У період дії воєнного стану громадяни України можуть брати участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав, застосовуючи власну нагородну зброю, спортивну зброю (пістолети, револьвери, гвинтівки, гладкоствольні рушниці), мисливську нарізну, гладкоствольну чи комбіновану зброю та бойові припаси до неї.

Стаття 5. Цивільні особи не несуть відповідальності за застосування вогнепальної зброї проти осіб, які здійснюють збройну агресію проти України, якщо така зброя застосована на підставі та в порядку, визначених статтею 1 та статтею 4 цього Закону.

Стаття 6. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Дія цього Закону поширюється на всіх осіб, які отримали вогнепальну зброю і боєприпаси до неї у випадку, передбаченому статтею 1 цього Закону, незалежно від дати їх видачі та застосовується протягом дії воєнного стану і 10 днів після його припинення або скасування.

3. Розділ II "Прикінцеві та перехідні положення" Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) доповнити пунктом 22 такого змісту:

"22. Цивільні особи не несуть кримінальної відповідальності за застосування вогнепальної зброї проти осіб, які здійснюють збройну агресію проти України, якщо така зброя застосована відповідно до вимог Закону України "Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України".

м. Київ

3 березня 2022 року

№ 2114-IX

РОЗДІЛ II

ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПРИ ПОВОДЖЕННІ ЗІ ЗБРОЄЮ

ІНСТРУКЦІЯ

із заходів безпеки при поведженні зі зброєю

(Затверджена наказом МВС України від 01.02.2016 № 70)

I. Загальні положення.

1. Ця Інструкція визначає систему заходів, спрямованих на забезпечення особистої безпеки поліцейських, запобігання загибелі, пораненням і травмуванню їх та інших осіб під час поведження з вогнепальною зброєю, ручним протитанковим і підствольним гранатометами, реактивною протитанковою і бойовою ручною гранатами (далі – зброя).

2. Вимоги цієї Інструкції поширюються на всіх без винятку поліцейських центрального органу управління поліції, його територіальних (у тому числі міжрегіональних) органів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районах, містах, районах у містах (далі – орган поліції), державних установ (далі – установа), навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських (далі – заклад).

3. Забезпечення особистої безпеки поліцейськими при поведженні зі зброєю є складовою частиною службової діяльності органів (закладів, установ) поліції і здійснюється під час:

1) вивчення матеріальної частини зброї, навчання правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки при поведженні зі зброєю і влучній стрільбі в закладах (установах) та за місцем служби в системі службової підготовки;

2) закріплення за поліцейськими вогнепальної зброї;

3) отримання і здачі зброї в черговій частині органу (закладу, установи) поліції;

4) виконання службових обов'язків поліцейськими з протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку;

5) проведення навчально-тренувальних стрільб;

6) постійного зберігання та носіння вогнепальної зброї і боєприпасів поліцейськими;

7) чищення зброї;

8) вилучення зброї та боєприпасів;

9) перевірок наявності та організації зберігання зброї і боєприпасів.

4. Основні правила дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю:

1) безпека при стрільбі (метанні гранат) забезпечується точним виконанням вимог, що встановлені цією Інструкцією, а також правильною організацією практичних стрільб та дисциплінованістю їх учасників;

2) кожен поліцейський повинен знати та точно виконувати встановлені цією Інструкцією заходи безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами.

5. Вогнепальна зброя закріплюється за поліцейським, який склав Присягу на вірність Українському народові, завершив навчання у закладі (установі) та/або пройшов первинну професійну підготовку і направлений для подальшого проходження служби, а також склав заліки із знання матеріальної частини зброї, порядку і правил її застосування, заходів безпеки при поводженні з нею, виконав норматив з вогневої підготовки та вправу зі стрільби.

6. Поліцейський, за яким закріплена вогнепальна зброя, зобов'язаний:

1) знати та точно виконувати вимоги, встановлені цією Інструкцією;

2) забезпечити зберігання зброї і підтримувати її у справному та змащеному стані;

3) отримавши вогнепальну зброю та боєприпаси, діяти відповідно до вимог, передбачених розділами III, IV цієї Інструкції;

4) під час виконання службових обов'язків, проведення практичних стрільб постійно контролювати наявність отриманої зброї (боєприпасів) та не допускати випадіння її або витягування з кобури (спеціального спорядження) іншими особами;

5) здати зброю і боеприпаси до чергової частини органу (закладу, установи) поліції негайно після виконання службових обов'язків. У разі неможливості своєчасного прибуття до органу (закладу, установи) поліції повідомити про це безпосереднього керівника і далі діяти за його наказом.

7. Перевірка в поліцейських рівня знань із заходів безпеки при поводженні зі зброєю відображається у внутрішній документації органу (закладу, установи) поліції та проводиться, зокрема:

1) перед призначенням на вищу посаду, закріпленням вогнепальної зброї;

2) під час інструктажів поліцейських перед заступанням на службу, виконанням службових обов'язків з протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку;

3) під час перевірки несення служби поліцейськими органів (закладів, установ) поліції;

4) перед проведенням практичних стрільб;

5) не рідше двох разів на рік комісією, яка призначається наказом керівника органу (закладу, установи) поліції. Результати перевірки знань поліцейських оформляються протоколом засідання комісії з перевірки рівня знань із заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю (додаток 1);

6) під час проведення підсумкової перевірки рівня службової підготовленості поліцейських за результатами навчального року, комплексних інспектувань, контрольних та цільових перевірок органу (закладу, установи) поліції.

8. Працівник підрозділу кадрового забезпечення органу (закладу, установи) поліції заповнює картку-застереження (додаток 2) і передає її уповноваженому працівнику чергової частини органу (закладу, установи) поліції (далі – оперативний черговий), якщо поліцейський:

1) показав рівень знань із заходів безпеки при поводженні зі зброєю, порядку і правил її застосування і використання нижче ніж «добре»;

2) показав рівень знань матеріальної частини зброї нижче ніж «задовільно»;

3) не виконав норматив з вогневої підготовки або вправу зі стрільби.

Протягом тижня з цим поліцейським проводяться додаткові заняття з вогневої підготовки і повторна перевірка рівня знань (складання заліку). Після позитивного складання заліку картка-застереження з чергової частини вилучається.

9. Організація занять і перевірка рівня знань у поліцейських заходів безпеки при поводженні зі зброєю покладаються на керівника органу (закладу, установи) поліції.

10. Категорично забороняється:

1) виймати зброю (боєприпаси) з кобури (спеціального спорядження, підсумка) без потреби;

2) тримати палець на спусковому гачку без необхідності;

3) знімати запобіжник з положення «запобігання» у всіх випадках, не пов'язаних зі стрільбою;

4) закривати або затикати сторонніми предметами канал ствола, що при пострілі може призвести до його роздуття чи розриву;

5) безпідставно спрямовувати ствол зброї у бік людей, транспорту, будинків, інших будівель та споруд. За необхідності зброя спрямовується на поверхню, яка в змозі прийняти кулю, наприклад: на землю, стовбур дерева, кулеуловлювач або вгору під кутом 45-60 градусів;

6) залишати зброю без нагляду, а також передавати її іншим особам;

7) користуватися без необхідності чужою зброєю та/або зброєю, навички поводження з якою відсутні;

8) проводити чищення зброї у невідведених для цього місцях, змащувати її бензином та іншими легкозаймистими речовинами, а також абразивними матеріалами, допускати наявність відкритого полум'я під час її чищення;

9) при поводженні з боєприпасами допускати їх пошкодження, забруднення тощо.

11. Особа, яка допустила порушення заходів безпеки при поводженні зі зброєю, відповідає в установленому законодавством порядку.

II. Інструктаж з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю.

1. Види інструктажів з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю:

- 1) первинний інструктаж;
- 2) цільовий інструктаж.

2. Первинний інструктаж проводиться з поліцейськими, які:

1) щойно призначені на посаду до органу (закладу, установи) поліції;

2) зараховані на курси первинної професійної підготовки;

3) зараховані на навчання до закладу (установи) або прибули до органу (закладу, установи) поліції для проходження стажування (практики).

3. Згідно з орієнтовним переліком питань первинного інструктажу, передбаченим додатком 3 до цієї Інструкції, такий інструктаж проводять:

1) керівник (заступник керівника, уповноважена особа від керівництва) органу (закладу, установи) поліції;

2) працівник підрозділу професійного навчання, інструктор з особистої безпеки, викладач профільної кафедри (циклу).

4. Цільовий інструктаж проводиться з поліцейськими перед:

1) виконанням службових завдань, пов'язаних із можливим застосуванням або використанням зброї;

2) проведенням спеціальних операцій;

3) проведенням практичних стрільб;

4) проведенням командно-штабних навчань;

5) відрядженням з вогнепальною зброєю.

5. Цільовий інструктаж проводять:

1) особи, передбачені пунктом 3 цього розділу;

2) керівник стрільб;

3) керівник спеціальної операції;

4) керівник командно-штабних навчань.

Місце проведення цільового інструктажу визначається особою, яка його проводить, виходячи з конкретного завдання.

Цільовий інструктаж завершується перевіркою рівня знань, а саме: усним опитуванням знання матеріальної частини зброї,

правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки при поводженні з нею, основ, правил і прийомів стрільби, а також перевіркою набутих навичок безпечного поводження зі зброєю. Рівень знань перевіряє особа, яка проводила інструктаж.

6. Запис про проведення первинного (цільового) інструктажу робить особа, яка його проводила, у журналі реєстрації інструктажів з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю (додаток 4) (далі – журнал).

Журнал має бути прошнурований, пронумерований, скріплений печаткою, зареєстрований у відповідному підрозділі та зберігатися в черговій частині органу (закладу, установи) поліції.

III. Порядок дій та заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю і боєприпасами під час їх отримання та здачі до чергової частини.

1. Порядок отримання вогнепальної зброї і боєприпасів.

Про необхідність отримання поліцейськими зброї та боєприпасів керівник (заступник керівника, уповноважена особа від керівництва) органу (закладу, установи) поліції повідомляє оперативного чергового про необхідність їх видачі.

З дозволу оперативного чергового під контролем керівника (заступника керівника, уповноваженої особи від керівництва) органу (закладу, установи) поліції поліцейські по одному заходять до спеціально обладнаної кімнати чергової частини для отримання зброї і боєприпасів.

Отримавши вогнепальну зброю і боєприпаси, поліцейський здійснює їх огляд та зобов'язаний:

1) спрямувати ствол зброї в напрямку кулеуловлювача, при цьому вказівний палець повинен знаходитися на спусковій скобі;

2) перевірити наявність патрона в патроннику (зняти зброю із запобіжника, відвести затвор (затворну раму з газовим поршнем) у заднє положення, поставити його на затворну затримку (утримувати затворну раму з газовим поршнем у задньому положенні) та оглянути патронник);

3) переконавшись у відсутності патрона у патроннику повернути затвор у переднє положення (відпустити затворну раму з газовим поршнем);

4) здійснити спуск курка з бойового взводу в напрямку кулеуловлювача;

5) ввімкнути запобіжник;

6) перевірити кількість та стан отриманих патронів та самостійно спорядити ними магазини;

7) помістити запасний магазин (магазини) до кишені кобури (спеціального спорядження, підсумку для магазинів, розвантажувального жилета);

8) приєднати пістолет до пістолетного ремінця та помістити до кобури (спеціального спорядження), після чого, не виймаючи його, вставити основний магазин в основу рукоятки (приєднати основний магазин до ствольної коробки та помістити автомат у положення «на ремінь» «на груди», «за спину», «на плече»).

При огляді зброї необхідно перевірити:

1) відповідність номерів на затворі, запобіжнику та магазинах номеру на рамці пістолета (відповідність номерів на ствольній коробці, затворній рамі з газовим поршнем номеру на кришці ствольної коробки автомата);

2) відсутність на металевих частинах зброї нальоту, іржі, бруду, подряпин, тріщин;

3) справність частин зброї;

4) стан утримання магазину в основі рукоятки (ствольної коробки);

5) чистоту каналу ствола.

У разі виявлення несправностей зброї їх необхідно терміново усунути. Якщо в органі (закладі, установі) поліції вони не можуть бути усунені, зброя направляється до ремонтної майстерні. На час ремонту зброї за поліцейським закріплюється інша (резервна) зброя.

При огляді патронів необхідно перевірити:

1) відсутність на гільзах іржі й зеленого нальоту, особливо на капсулі, ум'ятин, подряпин, що перешкоджають входженню патрона до патронника;

2) чи не витягується куля з гільзи рукою, чи не виступає капсуль вище поверхні дна гільзи. Патрони з такими дефектами повинні бути відібрані і здані до чергової частини органу (закладу, установи) поліції;

3) відсутність навчальних патронів серед бойових.

Якщо патрони забруднені, вкриті незначним зеленим нальотом або іржею, їх необхідно витерти сухою чистою ганчіркою.

2. Порядок здачі вогнепальної зброї і боєприпасів.

Вогнепальна зброя і боєприпаси після виконання службових обов'язків або в разі відсутності потреби негайно здаються на зберігання до чергової частини органу (закладу, установи) поліції.

Про необхідність здачі зброї та боєприпасів поліцейськими керівник (заступник керівника, уповноважена особа від керівництва) органу (закладу, установи) поліції повідомляє оперативного чергового який їх приймає.

З дозволу оперативного чергового під контролем керівника (заступника керівника, уповноваженої особи від керівництва) органу (закладу, установи) поліції поліцейські по одному заходять до спеціально обладнаної кімнати чергової частини для здачі зброї та боєприпасів, проводять розряджання зброї і здають її та боєприпаси оперативному черговому.

Розряджання зброї проводиться біля кулеуловлювача, при цьому ствол зброї повинен бути спрямований в його напрямку.

При розряджанні зброї необхідно:

1) не виймаючи пістолет з кобури, витягти магазини з основи рукоятки і з кишені кобури (не змінюючи положення автомата, від'єднати основний магазин та вийняти з підсумка запасний);

2) самостійно вийняти патрони з магазинів, перевірити їх кількість та стан;

3) від'єднати пістолет від пістолетного ремінця та дістати його з кобури (спеціального спорядження) (зняти автомат з положення «на ремні», «на грудях», «на плечі»);

4) перевірити наявність патрона в патроннику (вимкнути запобіжник, відвести затвор (затворну раму з газовим поршнем)

у заднє положення, поставити його на затворну затримку (утримувати затворну раму з газовим поршнем у задньому положенні) та оглянути патронник);

5) переконавшись у відсутності патрона в патроннику, повернути затвор у переднє положення (відпустити затворну раму з газовим поршнем);

6) здійснити спуск курка з бойового взводу в напрямку кулеуловлювача;

7) ввімкнути запобіжник.

При прийманні від поліцейського вогнепальної зброї і боєприпасів оперативний черговий звіряє їх номери і кількість, візуально перевіряє їх стан (змащення), розкладає по встановлених для зберігання шафах та місцях і повертає картку-замісник.

Про факти втрати (затримки із здачею) вогнепальної зброї і боєприпасів поліцейськими оперативний черговий доповідає в установленому порядку керівнику (заступнику керівника, уповноваженій особі від керівництва) органу (закладу, установи) поліції і далі діє за його вказівкою відповідно до законодавства.

IV. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю під час несення служби.

1. Вогнепальна зброя та боєприпаси до неї видаються поліцейському під його особисту відповідальність, який зобов'язаний берегти і підтримувати в належному стані передану йому в користування вогнепальну зброю (боєприпаси) та обачливо поводитися з нею (ними) відповідно до вимог цієї Інструкції.

2. Керівник (заступник керівника, уповноважена особа від керівництва) органу (закладу, установи) поліції під час проведення інструктажу наряду, що заступає на службу, в обов'язковому порядку перевіряє знання поліцейськими матеріальної частини виданої їм зброї, правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки при поводженні з нею, а під час перевірок несення служби поліцейськими перевіряє наявність у них зброї (боєприпасів) та дотримання правил її носіння.

3. У однострої необхідно пістолет носити в кобурі з пістолетним ремінцем на надійно застебнутому поясному ремені, при цьому кобура повинна знаходитися спереду, з лівого або правого боку; автомат носити на автоматному ремені в положенні «на плечі», «на грудях», «на ремні», «за спиною».

4. У цивільному одязі зброю необхідно носити на спеціальному спорядженні з дотриманням заходів запобігання її випаданню або витягуванню іншими особами.

5. Під час несення служби поліцейським слід постійно контролювати наявність отриманої зброї, а саме:

1) перед застосуванням заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, подоланням перешкод, якщо пістолет був оголений, необхідно увімкнути на ньому запобіжник, покласти в кобуру (спеціального спорядження) та вжити заходів, які б унеможливили його втрату;

2) після застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, подолання перешкод, падіння, виходу з місця значного скупчення людей, міського та іншого транспорту слід негайно перевірити наявність зброї, а також стан кобури (спеціального спорядження, автоматного ремня).

6. Під час несення служби категорично забороняється:

1) проводити розбирання зброї;

2) вимикати запобіжник, досилати патрон до патронника, якщо в застосуванні чи використанні зброї немає необхідності. Недбале або необережне поводження зі зброєю, особливо якщо патрон знаходиться в патроннику, може призвести до випадкового пострілу;

3) від'єднувати магазин від зброї та виймати з нього патрони.

V. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю під час проведення навчально-тренувальних стрільб.

1. Організація і проведення з поліцейськими навчально-тренувальних стрільб здійснюються відповідно до вимог нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України та організаційно-розпорядчих актів Національної поліції України.

2. Безпека при проведенні стрільб забезпечується їх чіткою організацією, безумовним виконанням заходів безпеки та високим станом дисципліни.

3. Керівник стрільб (інструктор з особистої безпеки) перед кожним практичним заняттям з використанням зброї перевіряє рівень знань поліцейськими матеріальної частини зброї, правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки при поводженні з нею. Поліцейські, які не засвоїли правил та порядку застосування і використання зброї, заходів безпеки при поводженні з нею, до проведення стрільб не допускаються.

4. Перед початком стрільб ретельно оглядається територія стрільбища (тиру). У разі проведення стрільб на стрільбищі виставляється наглядач, наряд оточення та призначається старший наряду оточення. За необхідності призначаються показувачі мішеней, у яких керівник стрільб обов'язково перевіряє знання заходів безпеки та їх обов'язків, після чого старший наряду оточення та показувачі мішеней розводяться по місцях виконання обов'язків і перевіряється зв'язок з ними.

5. При виконанні вправ зі стрільби, які передбачають поворот, розворот, перекид, стрибки до моменту відкриття вогню, зброя повинна знаходитись на запобіжнику.

6. При пересуванні під час виконання вправ зі стрільби, у паузах між пострілами (у необмежений час) зброя повинна бути спрямована в сторону мішеней, а вказівний палець знаходитися на спусковій скобі чи затворі (затворній рамі з газовим поршнем).

7. Дозвіл на відкриття вогню дає виключно керівник стрільб. Вести вогонь у тирі (на стрільбищі) дозволяється тільки після команди «Вогонь!» («Старт!»). Стрільба зупиняється за командою «Відбій!» («Стоп!» або «Стій! Припинити вогонь!»). У період від команди «Відбій!» до команди «Вогонь!» будь-кому забороняється перебувати на рубежі відкриття вогню, підходити та торкатися зброї і боеприпасів, що там знаходяться.

8. Стрільба з ручного протитанкового та підствольного гранатометів, а також виконання вправ з бойовою ручною гранатою проводяться виключно на стрільбищі (полігоні).

9. Під час проведення навчально-тренувальних стрільб використовуються протишумові навушники та захисні окуляри.

10. Ведення вогню повинно бути терміново припинено кожним стріляючим самостійно або за командою керівника стрільб у випадках:

1) появи людей, машин, тварин у зоні ведення вогню, низьколітаючих літальних апаратів над районом проведення стрільб;

2) підняття білого прапора (у темну пору доби – увімкнення світла ліхтаря білого кольору) на командному пункті чи бліндажі (укритті), подачі сигналу ракети білого кольору;

3) виникнення пожежі під час стрільби;

4) втрати орієнтира під час проведення стрільб в темну пору доби.

11. Під час виконання вправи зі стрільби категорично забороняється:

1) заряджати зброю бойовими чи холостими патронами без команди керівника стрільб;

2) виймати зброю з кобури (чохла) без дозволу керівника стрільб;

3) спрямовувати зброю (незалежно від того, заряджена вона чи ні) у бік людей та місця, де вони можуть перебувати;

4) відкривати вогонь без команди керівника стрільб, у небезпечних напрямках, з несправної зброї та коли піднято білий прапор (увімкнено світло ліхтаря білого кольору) на командному пункті;

5) одягати, поправляти та знімати протишумові навушники і захисні окуляри зі зброєю в руках, а також після команди «Вогонь!» («Старт!»);

6) залишати зброю (боєприпаси) на рубежі відкриття вогню та передавати іншим особам без дозволу керівника стрільб.

VI. Заходи безпеки під час стрільби з ручного протитанкового гранатомета.

1. Стрільбу бойовими гранатами (пострілами) по броні або танку під час проведення практичних стрільб слід вести тільки з окопу або на безпечній дистанції, не менше 150 метрів, при

цьому особовий склад повинен розташовуватися не ближче 300 метрів від цілі.

2. При стрільбі з гранатомета ззаду в секторі 90 градусів у радіусі 30 метрів не повинні перебувати люди (тварини), розміщуватись боєприпаси, вибухові і горючі речовини. Особливо ретельно за виконанням цієї вимоги необхідно стежити при стрільбі в темну пору доби.

3. При стрільбі дульна частина гранатомета повинна знаходитися не ближче (не нижче) 20 см від бруствера або укриття, щоб унеможливити торкання ґрунту або інших предметів пір'ям стабілізатора гранати після пострілу.

4. При стрільбі в положенні лежачи гранатометник повинен розташовуватися відносно гранатомета так, щоб уникнути ураження реактивним струменем порохових газів, направленим у задній сектор.

5. При стрільбі з усіх положень слід ужити заходів для захисту органів слуху.

6. Необхідно берегти гранати (постріли) особливо пороховий заряд від вологи та високих температур. Під час стрільби в дощ, сніг, на вологій і піщаній місцевості гранати, що підготовлені до стрільби, розкладаються на сумці, підсумку, плащ-палатці тощо.

7. У всіх випадках ведення вогню забороняється:

1) допускати до стрільби осіб, які не засвоїли теоретичного розділу прийомів стрільби, порядку виконання вправи та правил поводження з гранатометом і пострілами;

2) упирати казенну частину гранатомета в будь-які предмети або в ґрунт, відстань між казенним зрізом і стінкою окопу або іншого укриття повинна бути не менше 2 метрів;

3) вести вогонь з гранатомета, ствол якого засмічений брудом, снігом, піском тощо;

4) торкатись гранат, які після стрільби не розірвалися, такі гранати підлягають знищенню на місці їх падіння.

8. При стрільбі реактивною протитанковою гранатою забороняється:

1) допускати до пускового пристрою (гранат) осіб, які не вивчили їх тактико-технічні характеристики та вимоги заходів безпеки;

2) переключати (без потреби) пусковий пристрій з похідного положення в бойове;

3) переводити пусковий пристрій з бойового положення в похідне;

4) проводити розбирання або будь-які ремонтні роботи, а також витягувати гранату з пускового пристрою;

5) розводити і зводити труби з похідного положення в бойове до стрільби (при стрільбі з одноразових гранатометів).

9. При поводженні з реактивною протитанковою гранатою необхідно:

1) зберігати гранати відповідно до правил збереження боєприпасів;

2) транспортувати гранати тільки в закупорці і не допускати їх падіння;

3) не завдавати ударів і механічних пошкоджень;

4) у разі невикористання гранати (з розведеними трубами) реактивні протитанкові гранати розряджати пострілом у бік цілей (мішеней);

5) розводити труби пускового пристрою безпосередньо перед стрільбою;

б) не занурювати пусковий пристрій у воду.

VII. Заходи безпеки при стрільбі з підствольного гранатомета.

1. У всіх випадках, коли стрільба з гранатомета не виконується, гранатомет повинен стояти на запобіжнику.

2. Необхідно обережати ствол гранатомета від попадання в нього води, піску, бруду та інших сторонніх предметів.

3. Забороняється проводити із зарядженим гранатометом дії, не пов'язані з виконанням пострілу.

4. У разі виникнення затримки, не змінюючи напрямку ствола гранатомета, слід доповісти керівнику стрільб. Розряджання проводиться виключно фахівцями вибухотехнічного підрозділу

або працівниками, які мають відповідні навички поводження з гранатометом.

5. Розряджати гранатомет необхідно тільки після постановки його на запобіжник. При цьому ствол гранатомета повинен бути спрямований у бік цілі (мішені).

6. Стрільба з гранатомета забороняється:

1) якщо на автомат не встановлено направляючий стрижень поворотної пружини з клямкою і потиличник з ременем, які знаходяться в комплекті гранатомета;

2) при кутах піднесення більше 80 градусів;

3) при складеному прикладі автоматів АКМС і АКС-74У (зброї із аналогічною будовою);

4) з приєднаним до автомата багнетом.

7. При стрільбі з підствольного гранатомета необхідно пам'ятати, що детонатор гранати зводиться на відстані від 10 до 40 метрів від дульного зрізу ствола гранатомета, тому на цій відстані не повинно бути перешкод, при зіткненні з якими може спрацювати детонатор.

8. Під час поводження з пострілами забороняється:

1) піддавати гранати механічному та термічному впливам;

2) здійснювати будь-яке розбирання пострілів та їх елементів;

3) використовувати для стрільби гранати, які мають зелений наліт або вм'ятини на капсулі, тріщини або вм'ятини на детонаторі, корпусі, дні гранати, а також мають проколи кільця з фольги, встановленого всередині втулки металюного заряду;

4) використовувати для стрільби гранати, пошкоджені після падіння, та торкатися гранат, які не розірвалися після стрільби. Вони підлягають знищенню на місці їх падіння з дотриманням відповідних запобіжних заходів.

9. Під час поводження з пострілами дотримуються таких заходів безпеки:

1) не допускаються падіння гранат, пострілів та гранат з пороховими зарядами;

2) гранати та постріли перевозяться тільки в призначеному упакованні;

3) гранати та постріли переносяться в призначених для цього сумках (підсумках, розвантажувальних жилетах);

4) гранати та постріли зберігаються в теплу пору року в тіні для запобігання дії сонячних променів;

5) гранати та постріли необхідно берегти від вологи, механічного та термічного впливу;

6) відкривається пенал і виймається пороховий заряд тільки перед стрільбою;

7) запобіжний ковпачок знімається тільки перед заряджанням гранатомета;

8) запобіжники, запобіжні ковпачки і чеки зберігаються до закінчення стрільби;

9) у разі стрільби під час дощу або снігу запобіжний ковпачок не знімається (якщо це не передбачено його конструкцією).

10. У разі порушення поліцейськими зазначених вимог ведення вогню негайно припиняється. Поліцейський, який допустив порушення заходів безпеки, знімається з рубежу відкриття вогню.

VIII. Заходи безпеки при виконанні вправ з бойовою ручною гранатою.

1. При виконанні вправ з бойовою ручною гранатою в пішому порядку або з бойової машини слід дотримуватись таких заходів безпеки:

1) заряджати бойову гранату дозволяється безпосередньо перед її використанням та за командою керівника стрільби;

2) не допускаються до кидання бойових гранат особи, які не засвоїли матеріальну частину гранати, заходи безпеки при поводженні з гранатами та порядок і правила їх кидання, застосування, використання;

3) поліцейські повинні бути в шоломах для захисту;

4) гранати та запали видаються лише перед виконанням вправи;

5) забороняється розбирати бойові гранати та усувати в них несправності, переносити їх не в гранатних сумках (підсумках, розвантажувальних жилетах);

6) оберегати гранати та запали від сильних поштовхів, ударів, вогню, бруду та вологості;

7) бойові гранати та запали поліцейські переносять окремо один від одного, у гранатних сумках (підсумках, розвантажувальних жилетах), при цьому запал повинен бути загорнений у папір або ганчірку;

8) заряджати гранату (вставляти запал) дозволяється після її огляду та перед киданням і лише за командою керівника стрільб;

9) кидання оборонних осколкових гранат та протитанкових гранат проводиться з-за укриття, яке може захистити від поранення;

10) у разі, якщо гранату не кинули і запобіжну чеку не вийняли, розряджання проводиться тільки під наглядом керівника стрільб та фахівця вибухотехнічного підрозділу;

11) район кидання ручних гранат оточується в радіусі не менше 350 метрів;

12) гранати, які не розірвалися, знищуються підривом на місці. Облік таких гранат веде керівник стрільб;

13) поліцейські, які не задіяні у киданні гранат, повинні перебувати в укритті або на відстані не ближче 350 метрів від особи, яка її кидає;

14) забороняється виходити з укриття раніше 10 секунд після вибуху;

15) під час кидання декількох гранат наступну слід кидати не раніше ніж через 5 секунд після вибуху попередньої.

2. Під час поводження з бойовими гранатами забороняється:

1) заряджати та розряджати гранати без команди та без нагляду керівника стрільб;

2) розбирати гранати та усувати несправності;

3) переносити гранати не в гранатних сумках (підсумках, розвантажувальних жилетах) та/або за кільце запобіжної чеки;

4) торкатися гранат, що не розірвалися.

3. Для вивчення будови гранат, прийомів і правил їх кидання використовують навчальні, навчально-імітаційні гранати і плакати.

РОЗДІЛ III МАТЕРІАЛЬНА ЧАСТИНА ЗБРОЇ

ПІСТОЛЕТ МАКАРОВА (ПМ)

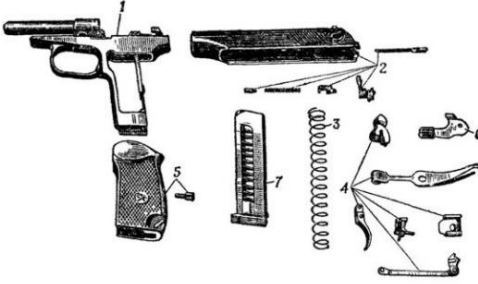
9-мм пістолет Макарова є особистою зброєю нападу та захисту, призначеною для ураження противника на невеликій відстані. Пістолет Макарова — надзвичайно надійний в експлуатації, має дуже вдалу конструкцію. На забруднення, пісок, температурні перепади пістолет практично не реагує.

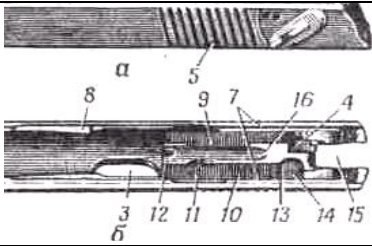
Пістолет - зброя самозарядна, його автоматика працює на принципі використання енергії віддачі вільного затвора. Затвор зі стволом зчеплення не має. Надійність замикання каналу ствола при пострілі досягається за рахунок великої маси затвора та сили зворотної пружини. Завдяки самозводному ударно-спусковому механізму куркового типу можна швидко відкривати вогонь, безпосередньо натискаючи на хвіст спускового гачка без попереднього зведення курка. Безпека в користуванні пістолетом забезпечується надійно діючим запобіжником, який розташований на лівій стороні затвора. Вогонь ведеться одиночними пострілами.

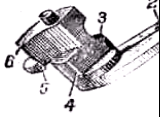
ТАКТИКО-ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ:

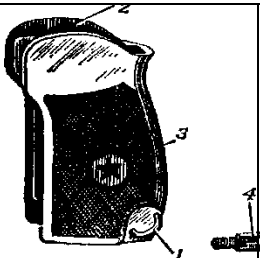
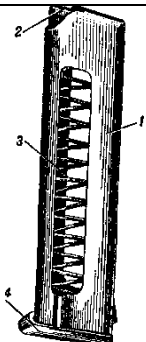
Калібр	9 мм
Патрон	9х18 мм
Довжина пістолета	161 мм
Висота пістолета	126,75 мм
Довжина ствола	93 мм
Довжина прицільної лінії	130 мм
Вага зі спорядженим магазином	810 гр
Вага з порожнім магазином	730 гр
Вага патрона	10 гр
Вага кулі	6,1 гр
Довжина патрона	25 мм
Зусилля на спусковий гачок	1,5-3,5 кг
Кількість нарізів	4 шт.
Місткість магазина	8 патронів
Бойова скорострільність	30 пострілів/хв
Початкова швидкість кулі	315 м/с
Відстань найбільш ефективного вогню	до 50 м
Забійна сила кулі зберігається	до 350 м

Основні частини та механізми пістолета:

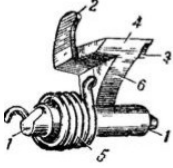
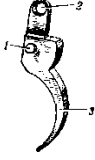
	1 — рамка зі стволом та спусковою скобою; 2 — затвор з ударником, викидачем та запобіжником; 3 — зворотна пружина; 4 — частини ударно-спускового механізму; 5 — рукоятка з гвинтом; 6 — затворна затримка; 7 — магазин.
	СТВОЛ служить для направлення польоту кулі. Всередині ствол має канал з 4-ма нарізами, які йдуть уверх зліва направо. Нарізи служать для надання кулі обертального руху. Проміжки між нарізами називаються полями. Відстань між двома

	протилежними полями (за діаметром) визначає калібр каналу ствола, який дорівнює 9 мм. З казенної частини канал ствола гладкий та великого діаметра, він служить для вміщення патрона і називається патронником, який має уступ. РАМКА служить для з'єднання всіх частин пістолета. Рамка з основою рукоятки складає одне ціле. СПУСКОВА СКОБА служить для запобігання спускового гачка від випадкового натискування на нього. Вона утримується в рамці у верхньому положенні пружиною та гнітком який розміщений у гнізді на передній стінці основи рукоятки.
	ЗАТВОР служить для подачі патрона з магазину в патронник, для запирання каналу ствола, для утримання (витягування) патрона, для поставлення курка на бойовий звід. 1 — мушка, 2 — цілик, 3 — вікно для викидання гільзи (патрона), 4 — гніздо для запобіжника, 5 — насічка, 6 — канал для поміщення ствола зі зворотною пружиною, 7 — поздовжні виступи для направлення руху
Затвор: <u>а — ліва сторона</u> <u>б — вид знизу,</u>	

	затвора по рамці, 8 — зуб для постановки затвора на затворну затримку, 9 — паз для відбивача, 10 — паз для виступу важеля зводу, 11 — виїмка для розщиплення шептала з важелем взводу, 12 — досилювач 13 — виступ для розщиплення важеля зводу з шепталом, 14 — виїмка для виступу важеля зводу, 15 — паз для курка, 16 — гребінь.
	УДАРНИК служить для розбиття капсуля.
Ударник: 1 — бойок, 2 — зріз для запобіжника.	
 1 — прапорець запобіжника, 2 — фіксатор, 3 — уступ, 4 — ребро, 5 — заціп, 6 — виступ	ЗАПОБІЖНИК служить для гарантування безпеки при поводженні з пістолетом.
	ВИКИДАЧ служить для утримання гільзи (патрона) в чашечці затвора до зустрічі з відбивачем
Викидач: 1 — заціп, 2 — п'яточка для з'єднання з затвором, 3 — гніток, 4 — пружина викидача.	
	ЗВОРОТНА ПРУЖИНА служить для повернення в переднє положення затвора після пострілу. Крайній виток одного з кінців пружини має менший діаметр в порівнянні з іншими. Цим витком

		пружина при складанні надягається на ствол, щоб забезпечити її надійне утримання.
	1 - антабка, 2 - пази, 3 - отвір, 4 - гвинт.	<u>ОСНОВА РУКОЯТКИ</u> служить для з'єднання рукоятки, бойової пружини та для вміщення магазина. <u>РУКОЯТКА З ГВИНТОМ</u> прикриває бокові вікна та задню стінку основи рукоятки. Служить для зручності тримання пістолета в руці.
	 Мал. Кор	<u>МАГАЗИН</u> служить для схову восьми патронів. <u>КОРПУС МАГАЗИНА</u> з'єднує всі частини магазина. Верхні краї бокових стінок зігнуті для утримання патронів та подавача, а також для направлення патронів при подачі їх у патронник затвором.
Магазин: 1 - корпус магазина, 2 - подавач, 3 - пружина подавача, 4 - кришка магазина.	Корпус магазина: 1- вікно, 2- загнуте ребро, 3- виступ, 4- виріз, 5- жолоб;	
 1 – відігнуті кінці, 2 - зуб		<u>ПОДАВАЧ</u> служить для подачі патронів.
		<u>ПРУЖИНА ПОДАВАЧА</u> служить для подачі угору подавача з патронами при стрільбі. Кришка магазина надягається на загнуті ребра

<i>Пружина подавача</i>	корпуса магазина.
<i>Кришка магазина.</i> 1 — отвір, 2 — пази.	
1 — виступ, 2 — кнопка з насічкою, 3 — отвір, 4 — відбивач.	<u>ЗАТВОРНА ЗАТРИМКА</u> утримує затвор в задньому положенні після використання всіх патронів з магазина.
УДАРНО-СПУСКОВИЙ МЕХАНІЗМ	
	Частина ударно-спускового механізму: 1 — курок, 2 — шептало з пружиною, 3 — спускова тяга з важелем зводу, 4 — бойова пружина, 5 — спусковий гачок, 6 — засувка бойової пружини.
а - ліва сторона, б - права сторона, 1 - головка з насічкою, 2- виріз, - виїмка, 4 - запобіжний звід, 5 - бойовий звід, 6 - цапфи, 7 - зуб самозводу, 8 - виступ, 9 - заглиблення, 10 - кільцева виїмка.	<u>КУРОК</u> служить для завдання удару по ударнику.

	1- цапфи шептала; 2- зуб; 3- виступ; 4- носик шептала; 5- пружина шептала; 6- стійка шептала	<u>ШЕПТАЛО</u> служить для утримання курка на бойовому та запобіжному зводі
	1 — спускова тяга, 2 — важіль зводу, 3 — цапфи спускової тяги, 4 — виступ важеля зводу, 5 — виріз, 6 — виступ самозводу, 7 — п'ятачка важеля зводу	<u>СПУСКОВА ТЯГА З ВАЖЕЛЕМ ЗВОДУ</u> служить для спуску курка з бойового зводу, зведення курка при натискуванні на хвіст спускового гачка.
	1 — широке перо, 2 — вузьке перо, 3 — відбійний кінець, 4 — отвір, 5 — защіпка.	<u>БОЙОВА ПРУЖИНА</u> служить для приведення в дію курка, важеля зводу та спускової тяги.
	<u>ЗАСУВКА БОЙОВОЇ ПРУЖИНИ</u>	
	1 — цапфа, 2 — отвір, 3 — хвіст.	<u>СПУСКОВИЙ ГАЧОК</u> служить для спуску курка з бойового зводу та зведення курка при стрільбі самозводом.

ПІСТОЛЕТ ФОРТ – 12

Пістолет «Форт-12» має повністю металеву конструкцію та вважається доволі важким в порівнянні з сучасними «пластиковими» моделями аналогічного калібру, але цю властивість можна зарахувати до активу пістолета, оскільки суцільно-металева конструкція сприяє довговічності в експлуатації та стійкості при стрільбі. Пістолет «Форт - 12» також випускається під набої калібру 9 мм. Пістолет може бути укомплектований пристроєм для зниження рівня звуку пострілу.

ТАКТИКО-ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПІСТОЛЕТІВ «ФОРТ» ЙОГО МОДИФІКАЦІЙ, ОСНОВНІ ЧАСТИНИ ТА ЇХ ПРИЗНАЧЕННЯ.

№ з/п	Назва частини	Форт - 12	Форт - 14	Форт - 17	Форт - 21
1	Калібр	9 мм	9 мм	9 мм	9 мм
2	Патрон	9x18 мм	9x18 мм	9x18 мм	9x18 мм
3	Довжина пістолета	180 мм	210 мм	180 мм	207 мм
4	Висота пістолета	131 мм	131 мм	130 мм	145 мм
5	Ширина пістолета	32 мм	33 мм	33 мм	37 мм

6	Довжина ствола	95 мм	123 мм	95 мм	112 мм
7	Вага зі спорядженим магазином	950 гр	1050 гр.		
8	Вага з порожнім магазином	830 гр	920 гр	680 гр	870 гр
9	Вага патрона	10 гр	10 гр	10 гр	10 гр
10	Вага кулі	6,1 гр	6,1 гр	6,1 гр	6,1 гр
11	Довжина патрона	25 мм	25 мм	25 мм	25 мм
12	Зусилля на спусковий гачок	1,5-3,5 кг	1,5-3,5 кг	2,0-3,5 кг	1,5-2,5 кг
13	Кількість нарізів	6 шт.	6 шт.	6 шт.	6 шт
14	Місткість магазину	12 патронів	15 патронів	15 патронів	16 патронів
15	Бойова скорострільніс ть	40 пострілів/ хв	40 пострілів/хв	40 пострілів/хв	40 пострілів/хв
16	Початкова швидкість кулі	315 м/с	315 м/с	315 м/с	315 м/с
17	Відстань найбільш ефективного вогню	до 50 м	до 50 м	до 50 м	до 50 м
18	Забійна сила кулі зберігається	до 350 м	до 350 м	до 350 м	до 350 м

Основні частини:

ОСНОВНІ ЧАСТИНИ ПІСТОЛЕТА «ФОРТ – 12»:

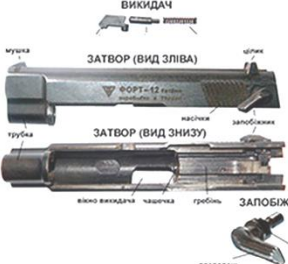
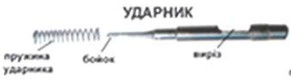
1. Рамка зі стволом;
2. Затвор з ударником, викидачем і запобіжником;
3. Затворна затримка;
4. Зворотній блок (складається з направляючого стержня та двох пружин, внутрішньої та зовнішньої);
5. Ударно-спусковий механізм;
6. Рукоятка з гвинтами;
7. Магазин.

РАМКА В СКЛАДІ ЗІ СТВОЛОМ

призначена для з'єднання всіх частин та механізмів пістолета. Рамка з основою рукоятки складає одне ціле.

СТВОЛ - служить для направлення польоту кулі. Всередині ствол має канал з шістьма нарізами, які йдуть уверх зліва направо. Нарізи служать для надання кулі

	обертального руху. Проміжки між нарізами називаються полями. Відстань між двома протилежними полями (за діаметром) визначає калібр каналу ствола, який дорівнює 9 мм. З казенної частини канал ствола гладкий та великого діаметра, він служить для вміщення патрона і називається патронником, який має уступ. <u>СПУСКОВА СКОБА</u> - служить для запобігання спускового гачка від випадкового натискування на нього. Спускова скоба з рамкою складає одне ціле.
	<u>ЗАТВОР З УДАРНИКОМ, ВИБИДАЧЕМ ТА ЗАПОБІЖНИКОМ</u> ЗАТВОР СЛУЖИТЬ: - для подачі патрона з магазину в патронник; - запирання каналу ствола; - утримування (витягування) патрона; - постановки курка на бойовий звід.
На затворі розміщується: 1 — мушка, 2 — цільник, 3 — вікно для запобіжника 4 — канал для зворотного блоку. 5 — виріз для зуба затворної затримки, 6 — насічки, 7 — дзеркало затвору з отвором для виходу бойка ударника, 8 — паз для відбивача, 9 — виїмка для виступу роз'єднувача, 10 — гніздо для запобіжника, 11 — поздовжні виступи для направлення руху затвора на рамці, 12 — вікно для викидання гільзи (патрона), 13 — гребінь затвора, 14 — паз для курка.	
	<u>УДАРНИК</u> - служить для розбиття капсуля набою. Має пружину. Передня частина ударника називається бойок, по середині має паз для фіксуючого штифта.
	<u>ВИБИДАЧ</u> - служить для утримання гільзи (патрона) в чашечці затвора до зустрічі з відбивачем.
Викидач складається з трьох частин 1 — заціп, п'яточка для з'єднання з затвором, 3 — гніток,	

4 — пружина викидача. 	<u>ЗАПОБІЖНИК</u> - служить для безпечного поводження з пістолетом.
	<u>ЗВОРОТНИЙ БЛОК</u> - служить для повернення в переднє положення затвора після пострілу. Складається з: - направляючого стержня на якому є гребінь для обмеження руху затвора назад, та виступ для фіксації затворної затримки. - двох пружин, внутрішньої та зовнішньої.
	<u>ЗАТВОРНА ЗАТРИМКА</u> - утримує затвор в крайньому задньому положенні після використання всіх патронів з магазину. складається з: - кнопки з насічками, - виймки для упора направляючого стержня, - зуба для утримання затвора в задньому положенні.
	<u>УДАРНО-СПУСКОВИЙ МЕХАНІЗМ</u> . СПУСКОВИЙ ГАЧОК служить для спуску курка з бойового зводу та зведення курка при стрільбі самозводом; СПУСКОВА ТЯГА служить для спуску курка з бойового зводу та приведення в дію штовхача при пострілі само взводом. Має отвір для з'єднання зі спусковим гачком; ПРУЖИНА СПУСКОВОГО ГАЧКА ТА СПУСКОВОЇ ТЯГИ - призначена для повернення у вихідне положення спускового гачка та спускової тяги ; ШЕПТАЛО З ПРУЖИНОЮ - <u>призначений для утримання курка на бойовому та запобіжному взводі;</u> РОЗ'ЄДНУВАЧ - призначений для розеднання спускової тяги від шептала; КУРОК ЗІ ШТОВХАЧЕМ: Курок – призначений для нанесення удару по

 ударник КУРКУС ВІДБИВАЧА ШПАТЛО З ПРУЖИНОЮ КУРКУС ВАЖЕЛЬ БОЙОВА ПРУЖИНА УПОР БОЙОВОЇ ПРУЖИНИ	ударнику. Штовхач - призначений для приведення в дію курка при пострілі самовзводом.; 7. ВАЖІЛЬ - служить для упору курка та передачі зусилля від бойової пружини на курок 8. БОЙОВА ПРУЖИНА - призначена для приведення в дію важеля; 9. УПОР БОЙОВОЇ ПРУЖИНИ - призначений для закріплення бойової пружини та важеля на основі рукоятки та є основою для бойової пружини; 10. МОДУЛЬ - призначений для з'єднання й утримання шпателя з пружиною та роз'єднувача. На ньому знаходиться відбивач. 11. Вісі частин ударно-спускового механізму їх 6 штук.
	<u>РУКОЯТКА З ГВИНТАМИ</u> - служить для зручності тримання пістолета в руці. Прикриває бокові вікна та задню стінку основи рукоятки. На рукоятці розташована <u>антабка</u> для кріплення за неї карабину пістолетного ремінця, а також отвір через який вона кріпиться гвинтом до основи рукоятки.
 корпус магазину кришка магазину пружина подавача	<u>МАГАЗИН</u> - призначений для розміщення в ньому патронів Він складається: <u>корпус магазину</u> який з'єднує всі частини магазину. Верхні краї бокових стінок зігнуті для утримання патронів та подавача, а також для направлення патронів при подачі їх у патронник затвором <u>подавач</u> який служить для подачі патронів. <u>пружина подавача</u> служить для подачі угору подавача з патронами при стрільбі. <u>Дно із зачіпкою.</u> <u>кришка магазину</u> надягається на загнуті ребра корпусу магазину, має отвір для фіксації дна зачіпки.

АВТОМАТ КАЛАШНИКОВА (АК-74)

Автомат Калашникова є особистою зброєю і призначений для знищення живої сили і враження вогневих сил противника. Автомат розроблено на базі автомата АКМ під малокаліберний патрон 5,45 x 39 мм. Він повторює основні конструктивні рішення свого попередника і уніфікований з ним за деталями на 53 %. Новим елементом є двокамерний дульний пристрій, який виконує функції дульного тормоза - компенсатора і полум'ягасника.

Автомат АК-74 є одним із найнадійніших автоматів у світі. Має дуже високу кучність бою одиночними пострілами. Стрільба одиночними пострілами ефективна на відстані 500—550 метрів. У режимі безперервного вогню витримує 90 пострілів — 3 магазини.

Патрон калібру 5,45 мм за пробивною дією кулі слабший, ніж у АКМ. При стрільбі в умовах населеного пункту, в лісі рикошету куль калібру 5,45 мм сильніші, ніж 7,62 мм. При сильному боковому вітрі зміщення куль калібру 5,45 мм дуже велике.

Крім основної моделі АК-74, випускалась також модель зі складеним металевим прикладом АКС-74. Обидві моделі мали модифікації, пристосовані для кріплення нічних прицілів (АК-74Н та АКС-74Н). З 1991 року серійно

випускається модернізований автомат АК-74М.

Модернізований автомат має складаний пластмасовий приклад, який за міцністю перевищує металевий, планку для кріплення нічних і оптичних прицілів, пристрій для установки підствольного гранатомета. На автоматах зразка 1974 року для встановлення підствольного гранатомета потрібно було мати додаткові де талі і допомогу в майстерні. Тепер стрілець може встановити гранатомет сам.

Тактико-технічні характеристики АК-74

Калібр	- 5,45 мм
Патрон	- 5,45x39 мм
Довжина автомата	- 940 мм
Довжина ствола	- 415 мм
Довжина прицільної лінії	- 379 мм
Вага зі спорядженим магазином	- 3,6 кг
Вага з порожнім магазином	- 3,3 кг
Вага кулі зі стальним сердечником	- 3,4 г
Вага патрона	- 10,2 г
Вага прицілу НСПУ в бойовому положенні	- 2,2 кг
Товщина мушки	- 2 мм
Кількість нарізів	- 4 шт. (правосторонні)
Вага штик-ножа з ножнами	- 0,49 кг
Місткість магазину	- 30 патронів
Початкова швидкість кулі	- 900 м/с
Прицільна дальність стрільби	- 1000 м
Бойова скорострільність:	
— чергами	- 100 постр./хв
— одиночними	- 40 постр./хв
Темп стрільби	- 600 постр./хв
Забійна сила кулі зберігається	- до 1350 м

Загальна будова та принцип роботи

5,45-мм автомат Калашникова складається з таких основних частин і механізмів:

- ствола зі ствольною коробкою, прицільним пристроєм, прикладом і пістолетною рукояткою;
- кришки ствольної коробки;
- затворної рами з газовим поршнем;
- затвора;
- зворотного механізму;
- газової трубки зі ствольною накладкою;
- ударно-спускового механізму;
- цівки;
- магазина.

Основні частини та механізми автомата.

- 1 — ствол зі ствольною коробкою, з ударно-спусковим механізмом, прицільним пристроєм, прикладом і пістолетною рукояткою;
- 2 — дульний тормоз-компенсатор;
- 3 — кришка ствольної коробки;
- 4 — затворна рама з газовим поршнем;
- 5 — затвор;
- 6 — зворотний механізм;
- 7 — газова трубка зі ствольною накладкою;
- 8 — цівка;
- 9 — магазин;
- 10 — штик-ніж;
- 11 — шомпол;
- 12 — пенал приладдя.

--	--

ПРИЗНАЧЕННЯ:

Ствол - служить для направлення польоту кулі. Усередині він має канал з 4-ма нарізами, які йдуть зліва направо. Нарізи служать для надання кулі обертального руху. Відстань між двома протилежними полями (по діаметру) називають калібром каналу ствола.

Дульний тормоз - компенсатор (Мал. 81) служить для підвищення кучності бою і зменшення енергії віддачі.

Основа мушки має упор з виїмкою для шомпола, отвір для полозка мушки, запобіжник і фіксатор пружини.

Газова камера - служить для направлення порохових газів зі ствола на газовий поршень затворної рами. Вона має газовідвідний отвір, патрубок з каналом для газового поршня та з отворами для виходу порохових газів, пази, в які вставляється накидка мушки пристрою для стрільби вночі.

З'єднувальна муфта - служить для приєднання цівки до автомата.

Ствольна коробка - служить для приєднання частин та механізмів автомата, для забезпечення закриття каналу ствола затвором та для замикання затвора. У ствольну коробку

вміщується ударно-спусковий механізм.

Прицільовальний пристрій - служить для наведення автомата при стрільбі по цілях на різних відстанях. Він містить приціл і мушку. Приціл складається з колодки приціла, пластинчатої пружини, прицільної планки та хомутика. На прицільній планці нанесена шкала з позначками від 1 до 10, цифри означають дальність стрільби в сотнях метрів. Буква «П» — постійна установка (відповідає дальності стрільби 440 м).

Кришка ствольної коробки - захищає від забруднення частини та механізми, які розташовані в ствольній коробці.

Приклад та пістолетна рукоятка - служать для зручності при діях з автоматом при стрільбі.

Затворна рама з газовим поршнем - служить для приведення в дію затвора та ударно-спускового механізму.

Затвор - служить для досилання патрона в патронник, закриття каналу ствола, розбивання капсуля та викидання з патронника гільзи (патрона).

Зворотний механізм - служить для повернення затворної рами із затвором у переднє положення.

Цівка - служить для зручності дій та для захисту рук від опіків при стрільбі.

Магазин - служить для розміщення патронів та подачі їх у ствольну коробку.

Газова трубка - служить для направлення руху газового поршня.

УДАРНО-СПУСКОВИЙ МЕХАНІЗМ - служить для спуску курка з бойового зводу або із зводу автоспуску, завдання удару по ударнику, забезпечення ведення автоматичного або одиночного вогню, припинення стрільби, для запобігання пострілів при незакритому затворі та для установлення автомата на запобіжник.

Курок з бойовою пружиною - служить для завдання удару по ударнику. Затримувач курка затримує рух курка вперед для підвищення кучності бою при веденні автоматичного вогню.

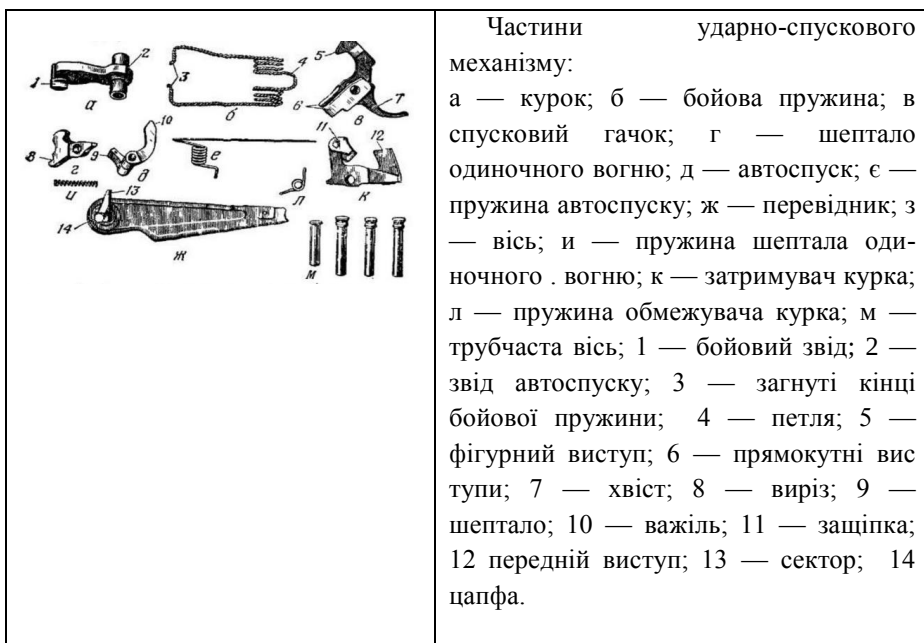
Спусковий гачок - служить для утримання курка на

бойовому зводі та для спуску курка.

Шептало одиночного вогню - служить для утримання курка після пострілу в крайньому задньому положенні, якщо при веденні одиночного вогню спусковий гачок не був відпущений.

Автоспуск служить для автоматичного звільнення курка зі зводу автоспуску при стрільбі чергами.

Перевідник служить для встановлення автомата на одиночний або автоматичний вогонь, а також на запобіжник.

5,45-мм автомат Калашникова укорочений (АКС-74у)

Автомат розроблено на основі АКС-74, він має укорочений на 215 мм в порівнянні з базовою моделлю ствол. Зміна довжини ствола викликала зміну конструкції газової камери, кріплення мушки, штока поршня та газовідводної трубки. Стандартний секторний приціл замінено на перекидний І_подібний цілик, розрахований для стрільби на відстані до 350 та понад 350 м. Автомат має модифікації АКС-74УН і АКС-74УН2, пристосовані для установки нічних прицілів НСПУ та НСПУМ.

Завдяки компактній конструкції та невеликій вазі автомат широко використовується в підрозділах Збройних сил та міліції. Важливим є також те, що в АКС-74У використовуються ті самі боєприпаси, що і в стандартного автомата АК-74.

Тактико-технічні характеристики АКС-74у

Калібр	- 5,45 мм
Патрон	- 5,45x39 мм
Довжина автомата	- 730 мм
Довжина зі складеним прикладом	- 490 мм
Довжина ствола	- 200 мм
Довжина прицільної лінії	- 235 мм
Вага зі спорядженим магазином	- 3,0 кг
Вага з порожнім магазином	- 2,7 кг
Вага кулі	- 3,4 г
Вага патрона	- 10,2 г
Вага прицілу НСПУ в бойовому положенні	- 2,2 кг
Товщина мушки	- 1,6 мм
Кількість нарізів	- 4 шт. (правосторонні)
Місткість магазину	- 30 патронів
Початкова швидкість кулі	- 800 м/с
Прицільна дальність стрільби	- 400 м

Бойова скорострільність:

- чергами

- 100 постр./хв

- одиночними

- 40 постр./хв

Темп стрільби

- 700 постр./хв

Забійна сила кулі зберігається

- до 1100 м

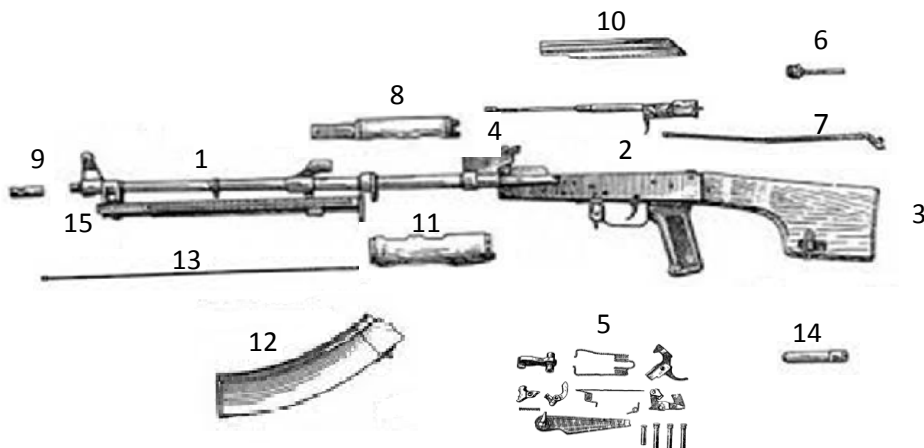
Гранична відстань польоту кулі

- 2900 м

РУЧНИЙ КУЛЕМЕТ КАЛАШНИКОВА РКК-74

5,45-мм ручний кулемет Калашникова РКК-74М Ручний кулемет РПК-74 є зброєю механізованого відділення. Він призначений для знищення живої сили і ураження вогневих засобів противника. Для стрільби в умовах природного нічного освітлення може застосовуватися нічний приціл.

Основні частини РКК-74.

- 1 – ствол;
- 2 – ствольна коробка;
- 3 – приклад;
- 4 – прицільний пристрій;
- 5 – ударно-спусковий механізм;
- 6 – затвор;
- 7 – зворотний механізм;
- 8 – газова трубка зі ствольною накладкою;
- 9 – полум'ягасник;
- 10 – кришка ствольної коробки;
- 11 – цівка;
- 12 – магазин;
- 13 – шомпол;
- 14 – пенал;
- 15 – сошка.

Призначення частин та механізмів РКК-74.

- ствол – призначений для направлення польоту кулі;
- ствольна коробка – призначена для з'єднання частин і механізмів кулемета, для забезпечення закривання каналу ствола затвором і запирання затвора;
- приклад і пістолетна рукоятка – призначені для зручності дій автоматом під час стрільби;
- прицільні пристрої – призначені для наведення зброї на ціль;
- ударно-спусковий механізм – призначений для спуску курка з бойового взводу, нанесення удару по ударнику, забезпечення ведення автоматичного або поодинокого вогню, припинення стрільби і поставлення на запобіжник;
- затвор – призначений для досилання патрона в патронник, закривання каналу ствола, розбивання капсуля і викидання гільзи із патронника;
- зворотний механізм – призначений для повернення затворної рами з затвором в попереднє положення;

- газова трубка зі ствольною накладкою – призначена для направлення руху газового поршня та захисту рук кулеметника від опіків під час стрільби;
- полум'ягасник – призначений для зменшення величини полум'я під час пострілу;
- кришка ствольної коробки – призначена для запобігання забрудненню частин механізмів, що розміщені в ствольній коробці;
- затворна рама з газовим поршнем – призначена для приведення в дію затвора і ударно-спускового механізму;
- цівка – призначена для зручності дій та для захисту рук кулеметника від опіків під час стрільби;
- магазин – призначений для розміщення патронів і подання їх у ствольну коробку;

Тактико-технічні характеристики РКК-74М

Калібр, мм	5,45
Прицільна дальність, м	1000
Висота лінії вогню, мм	350
Дальність прямого пострілу:	
по грудній фігурі, м	460
по рухомій фігурі, м	640
Темп стрільби, постр./хв	600
Бойова скорострільність, постр./хв:	
під час стрільби поодинокими пострілами	50
під час стрільби чергами	150
Початкова швидкість кулі, м/с	960
Дальність убивчої дії кулі, м	1350
Гранична дальність польоту кулі, м	3150
Вага автомата, кг: з розрядженим магазином	5,12
із спорядженим магазином	5,58
Місткість магазину, патронів	45
Вага пластмасового магазину, кг	0,276
Вага патрона з кулею із сталлюю серцевиною, г	10,2
Довжина автомата, мм з примкнутих багнетом	1060
без багнета	845

СНАЙПЕРСЬКА ГВИНТІВКА

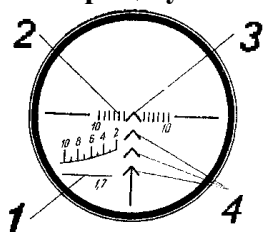
Снайперська гвинтівка Драгунова (СГД) є зброєю снайпера і призначена для ураження важливих одиночних цілей (відкритих, замаскованих, рухомих, що з'являються та зникають).

Основні частини СГД

1. Ствол зі ствольною коробкою, механізм.	7. Ударно-спусковий
відкритим прицілом і прикладом.	8. Ствольні накладки.
2. Кришка ствольної коробки.	9. Магазин.
3. Затворна рама.	10. Запобіжник.
4. Затвор.	11. Багнет-ніж.
5. Повертаючий механізм.	12. Щічка приклада.
6. Газова трубка з регулятором, газовим приціл.	13. Оптичний
поршнем і штовхачем з пружиною.	

Сітка прицілу ПСО-1

На сітку прицілу ПСО-1 нанесено:

- 1 – далекомірна шкала до 1000м (розрахована на висоту цілі 1,7м);
- 2 – шкала бокових поправок;
- 3 – основний (верхній) трикутник для прицілювання під час стрільби до 1000 м;
- 4 – додаткові трикутники для стрільби на 1100, 1200, 1300 м.

Тактико-технічні характеристики СГД.

Калібр, мм.....	7,62
Довжина (без багнета), мм.....	1370 (1225)
Вага без багнета з оптичним прицілом, порожнім магазином і щічкою, кг.....	4,3
Бойова скорострільність, постр/хв.....	30
Місткість магазину, патронів.....	10
Вага магазину, г.....	210
Вага патрона, г.....	21,8
Вага кулі, г.....	9,6
Вага порохового заряду, г.....	3,1
Початкова швидкість кулі, м/с.....	830
Довжина ствола, мм.....	620
Кількість нарізів.....	4 правосторонні
Довжина прицільної лінії, мм.....	587
Прицільна дальність стрільби, м:	
з оптичним прицілом.....	1300
з відкритим прицілом.....	1200
Дальність прямого пострілу, м:	
по головній фігурі.....	350
по грудній фігурі.....	430
Дальність забійної сили кулі, м.....	до 3800
Збільшення оптичного прицілу.....	4 - кратне
Габарити оптичного прицілу, мм.....	375×132×70
Поле зору оптичного прицілу, град.....	6
Вага оптичного прицілу, г.....	580
Вага багнета-ножа (з піхвами), г.....	260 (450)

ГРАНАТОМЕТ ПІДСТВОЛЬНИЙ ГП-25

Призначення ГП-25

40-мм підствольний гранатомет ГП-25 є індивідуальною зброєю який призначений для знищення живої сили противника, а також живої сили яка знаходиться у відкритих окопах, траншеях і на зворотних схилах місцевості.

Гранатомет застосовується в комплексі з 7,62-мм і 5,45-мм автоматами Калашникова (АКМ, АКМС, АК74 і АКС74У). При приєднаному ГП-25 працівник залежно від поставленого завдання може вести вогонь, як з гранатомета, так і з автомата.

Для стрільби з підствольного гранатомета застосовуються заряди ВОГ-25 з осколковою гранатою, забезпеченою головним детонатором миттєвої дії з самоліквідатором.

Стрільба з гранатомета може вестися прямою і непрямою (навісною траєкторією) наводкою. Максимальна прицільна дальність стрільби 400 м, мінімальна прицільна дальність стрільби непрямою наводкою (при навісній траєкторії) 200 м. Бойова скорострільність 4-5 пострілів в хвилину.

Тактико-технічні характеристики ГП-25

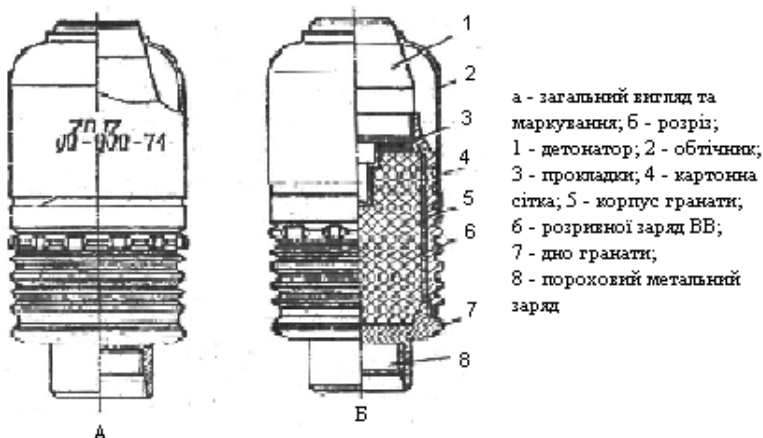
Індекс гранатомета	ГП-25 6Г15
Калібр гранатомета	40 мм
Довжина нарізної частини каналу ствола	98 мм
Число нарізів	12
Маса гранатомета без потиличника	1,5 кг
Довжина гранатомета	323 мм
Прицільна дальність стрільби :	

- максимальна	400 мм
- мінімальна, при навісній траєкторії	200 мм
Бойова скорострільність	4-5 выстр./мин
Боекомплект	10 выстр.
Заряд для стрільби	ВОГ-25
Початкова швидкість польоту гранати	76 м/с
Калібр гранати	40 мм
Маса пострілу	0,255 кг
Маса ВВ розривного заряду	0,048 кг
Дальність зведення детонатора	
Від дульного зрізу гранатомета	Від 10 до 40 м
Час самоліквідації гранати не менше	14 с
Розсіювання при стрільбі на 400 м	не більше 6,6 м;

БУДОВА ЗАРЯДА ВОГ-25

Заряд ВОГ-25 за своїм устроєм унітарний

Він складається з гранати, в головну частину корпусу якої угвинчений детонатор, а в дно - металевий заряд. На корпусі гранати встановлено обтічник.

ЗАТРИМКИ ПРИ СТРІЛЬБІ З ГРАНАТОМЕТІВ І СПОСОБИ ЇХ УСУНЕННЯ

У разі затримки при стрільбі ще раз натиснути на спуск. При повторенні затримки перезарядити гранатомет і продовжувати

стрільбу. Найхарактерніші затримки, їх причини та способи усунення вказані в таблиці.

№п/п	Затримка	Найбільш ймовірна причина	Спосіб усунення
1	Осічка	Заряд неповністю досланий в канал ствола (повинен бути чутний клац фіксатора).	Повторно натиснути на спуск
		Ударник забруднений	Прочистити ударник
2	Туге входження заряду в канал ствола гранатомета	Канал ствола гранатомета чи заряд забруднений	Протерти канал ствола і заряд
		Деформація заряду	Замінити заряд
3	Тугий витяг заряду з каната ствола	Деформація заряду	Витягти заряд, вдаряючи по екстрактору рукояткою багнета-ножа автомата. Замінити заряд

РУЧНІ ОСКОЛКОВІ ГРАНАТИ

Призначення ручних гранат.

Граната - боєзапас, призначений для ураження живої сили та військової техніки противника на близьких відстанях. Ураження відбувається осколками, ударною хвилею або кумулятивним струменем.

Класифікація гранат.

- а) за способом застосування : ручні; гранатометні;
- б) за призначенням: протитанкові (фугасні, кумулятивні); протипіхотні (осколкові, осколково-фугасні); спеціальні (димові, освітлювальні, сигнальні, запалювальні).

а

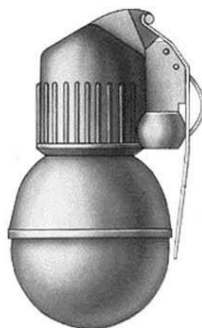
б

Бойові властивості гранати Ф-1

Тип	оборонна
Вага, г	600
Радіус розльоту осколків, м	200
Запал	УЗРГМ дистанційної дії
Час горіння запалу, сек	3,2-4,2.

Бойові властивості гранати РГД-5

Тип	наступальна
Вага, г	310
Радіус розльоту осколків, м	25
Запал	УЗРГМ дистанційної дії
Час горіння запалу, сек	3,2-4,2.

Бойові властивості гранати РГН

Тип	наступальна
Вага, г	310
Радіус розльоту осколків, м	25
Запал	ударно-дистанційної дії

Час горіння запалу, сек 3,3-4,3 або мить

Бойові властивості гранати РГО

Тип	оборонна
Вага, г	530
Радіус розльоту осколків, м	100
Запал	ударно-дистанційної дії
Час горіння запалу, сек	3,3-4,3 або мить

Основні частини ручної осколкової гранати?

Ручна осколкова граната складається з трьох основних частин:

- 1) корпус - для розташування всіх частин гранати.
- 2) вибуховий заряд - для розриву гранати (здійснення уражаючої дії).
- 3) запал - для підриву вибухового заряду гранати.

Робота частин і механізмів ручних осколкових гранат.

Взяти гранату рукою, спусковий важіль притиснути пальцями до корпусу, іншою рукою випрямити кінці (вусики) запобіжної чеки і за кільце пальцем висмикнути її з запалу. Ударник все ще зведений і утримується в верхньому положенні (спусковим важелем). В момент метання гранати звільнений ударник ударяє по капсулю-підпалювачу, той передає вогонь дистанційному уповільнювачу (пороховій доріжці). Через 3,2-4,2 с в запалі УЗРГМ вогонь передається капсулю-детонатору, який саме підриває вибуховий заряд. Корпус гранати розривається.

РОЗДІЛ IV

ОСНОВА ВЛУЧНОЇ СТРІЛЬБИ З ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

(на прикладі виконання стрільби з пістолета)

ХВАТ

Хватом називається спосіб утримання пістолета в руці. Для правильного захоплення рукоятки зброї необхідно виконати наступні дії:

Тримайте пістолет у своїй домінуючій руці. Ваша домінуюча рука повинна охоплювати рукоятку пістолета таким чином, що б:

- вісь ствола була максимально щільно посаджена у долоню;
- середній, безіменний палець і мізинець повинні охоплювати зовнішню та передню частину рукоятки;
- вказівний палець повинен лягти зовні спускової скоби на затвор.

Такий спосіб тримання пістолета надає Вам максимальну кількість важелів, необхідних для зменшення коливань зброї в руці під час віддачі.

Покладіть свою слабу руку на іншу сторону рукоятки. Вона буде підтримувати домінуючу руку під час проведення пострілу та допоможе як найшвидше повернути зброю на лінію прицілювання після віддачі.

- покладіть руку якомога вище на рукоятку;
- всі чотири пальця повинні бути під спусковою скобою, а вказівний палець повинен твердо впиратися в її нижню частину;
- великий палець повинен указувати вперед и торкатися з великим пальцем домінуючої руки.

СТІЙКА

Положення для стрільби повинно бути максимально стійким. Встаньте прямо, ногами упріться ногами в землю та спрямуйте зброю в ціль. Ваші ноги повинні бути на ширині плечей (або ненабагато ширше) та злегка зігнуті в колінах. Ця стійка дозволить Вам легко пересуватись, одночасно дає надає вашому тілу стійкість.

- виведіть зброю на лінію ведення вогню. Ваші руки повинні бути витягнуті уперед, лікті при цьому з злегка зігніть та розверніть в боки. Пістолет не повинен знаходитись біля вашого обличчя;

- тулуб небагато наклоніть уперед (уявіть що Ви робите отвір у стінці електродрилу). Так Ви зможете зберігати рівновагу, не дивлячись на віддачу під час стрільби.

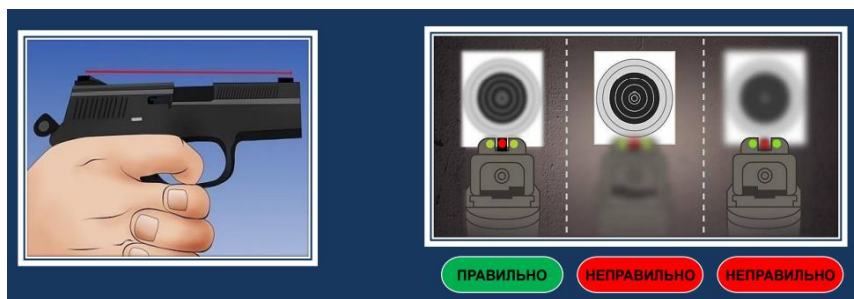
ТЕХНІКА ПРИЦІЛЮВАННЯ

Під час прицілювання мушка і цілик пістолета повинні бути на одній лінії. Коли ви цілитесь, то мушка повинна перебувати рівно по центру між двома краями прорізу цілика. Між мушкою і краями прорізи цілика має бути однакова відстань. Верхня частина мушки також повинна бути на одному рівні з верхніми краями цілика

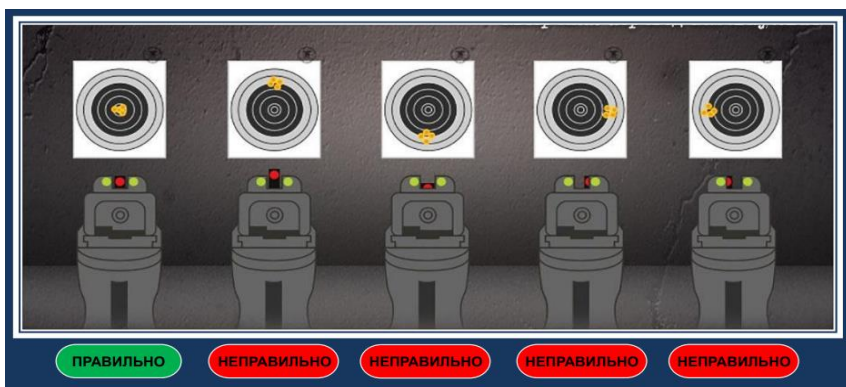
Пріцільтесь. Коли ви будете цілитися з пістолета, то вам потрібно буде подивитися на цілик, мушку, і на ціль. Звичайно, відразу всі три предмети побачити фізично неможливо. Тому намагайтеся зосередитися головним чином на мушці і цілику. Ціль повинна виглядати трохи розмитою. Ви повинні бути в

зможі бачити її, але вона повинна перебувати на задньому фоні і бути менш чіткою, ніж мушка і цілик. Конкретніше, ви повинні концентруватися на мушці. Вона допоможе вам визначити відносне положення пістолета до вашої цілі.

Сконцентруйтеся. Вам буде потрібно терпіння і концентрація. Якщо ви не будете уважні з прицілом, то ви напевно промахнетеся. Перед стрільбою переконайтеся, що мушка правильно встановлена в прорізі цілика. Не поспішайте і будьте спокійні. Якщо ви будете хвилюватися і почнете намагатися сильно натиснути на спусковий гачок, то ви можете втратити ціль і відповідно – зробите промах.

Помилки трапляються при неправильному прицілюванні. Вони відбуваються, якщо мушка неправильно встановлена в прорізі цілика. Наскільки правильно ви цілитеся можна визначити по кульовим потраплянням в мішень. Якщо куля лягла нижче центру мішені, то при прицілюванні верхня частина мушки перебувала нижче верхніх країв прорізі цілика. Якщо куля потрапила вище центру мішені, то верхня частина мушки перебувала вище верхніх країв прорізі цілика. Якщо куля лягла праворуч від центру, то мушка була ближче до правого боку прорізі цілика. Якщо куля лягла зліва від центру мішені, то мушка була розташована ближче до лівої сторони прорізі цілика.

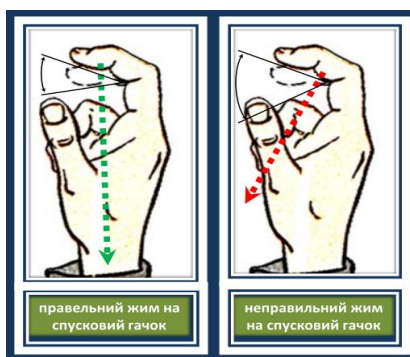
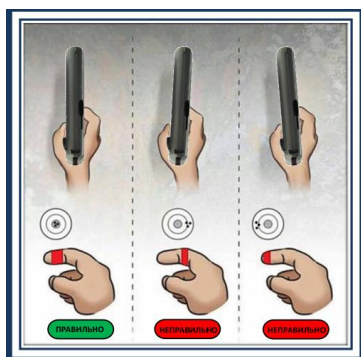
ТЕХНІКА СПУСКУ КУРКА

Техніка спуску курка при стрільбі з пістолета грає велику роль. Для виконання точного пострілу потрібно намагатися утримувати зброю, наведену в ціль, нерухомо. Тим часом спуск курка вимагає деякого руху в найвідповідальніший момент під час пострілу. При стрільбі з карабіна лежачи техніка спуску курка нескладна, так як зброя майже нерухома і лікті стійко встановлені на землі. При стрільбі з пістолета це в багато разів важче, так як зброя утримується в витягнутій руці. Досить зробити необережний рух вказівним пальцем при натиску на спусковий гачок, і куля може не влучити в ціль.

Натискання повинно виконуватися таким чином, щоб при русі спускового гачка мушка залишалася рівною в прорізі цілика, а при зриві курка зброя не вчиняла кутових відхилень. Для цього треба виключити вплив збурюючих моментів на зброю. Це можливо тільки за умови проходження лінії дії сили на спусковий гачок через центр утримання зброї. Щоб лінія дії сили проходила через центр утримання, необхідно відчувати, як вказівний палець розвиває зусилля, що лежить у вертикальній площині зброї, в напрямку задньої складки долоні. Якщо зусилля розвивається не в площині зброї, то будуть з'являтися бічні відхилення пробойн в відповідну сторону.

Для здійснення пострілу необхідно плавно натискати на спусковий гачок серединою першої фаланги вказівного пальця, що дозволяє зробити тиск на спуск прямо назад, не викликаючи зміщення пістолета.

Спуск курка з бойового взводу буде правильним, якщо він не збиває наводку зброї в момент, що передувє пострілу, за рахунок руху самого пальця або інших частин тіла.

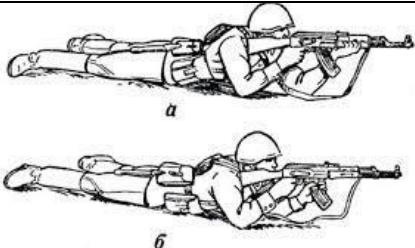
Щоб не збити наводку зброї, необхідно, щоб:

- натиск на спусковий гачок завершився плавним рухом, якими б не були спуск по натягу або характер попередніх дій;
- палець натискав на спусковий гачок ізольовано, тобто без участі кисті рук або інших частин тіла;
- палець натискав на спусковий гачок строго уздовж осі ствола, без бічних відхилень.

Однак виконання всіх цих вимог не забезпечить гарної стрільби без достатнього узгодження правильного натиску на спусковий гачок з наведенням зброї – прицілюванням.

Прийоми стрільби зі штурмової гвинтівки (автомата)

При веденні вогню зі стрілецької зброї є основними положеннями для стрільби: лежачи, з коліна та стоячи. Більш ефективний вогонь зі найбільш стійких положень - лежачи та з коліна

 а б	 а б
<i>Положення для стрільби лежачи:</i> а – утримання автомата лівою рукою за цівку; б – утримання автомата лівою рукою за магазин	<i>Положення для стрільби:</i> а – з коліна; б - стоячи

При веденні вогню лежачи з руки автомат необхідно утримувати лівою рукою за магазин або ложе. Лікті при цьому повинні бути поставлені приблизно на ширину плечей, а кут, що утворюється плечем та передпліччям лівої руки, повинен бути близький до прямого. Відхилення зброї від цілі треба усувати зміною положення корпусу, зберігаючи при цьому положення ліктів і прикладку зброї. Так, якщо зброя відхилилася ліворуч або праворуч від цілі, то корпус необхідно перемістити відповідно ліворуч або праворуч. При відхиленні зброї вгору або вниз корпус подається відповідно вперед або назад.

При стрільбі з упору (з окопу) висота упору (глибина окопу) повинна забезпечувати збереження правильного приготування до бою. Високий упор (глибокий окоп) викликає відхилення

СТП вгору, а низький упор (дрібний окоп), навпаки, відхилює СТП вниз; влучність стрільби у будь-якому випадку погіршується.

Якщо упором служить твердий матеріал (дерево, камінь, мерзлий ґрунт), то при стрільбі зброю потрібно класти на долонь лівої руки, в іншому випадку кулі відхилятимуться вгору.

При стрільбі з коліна найбільш доцільно, щоб голень лівої ноги стояла вертикально, стегна правої і лівої ніг складали кут трохи менше прямого, а тулуб розташовувався на п'яті правої ноги. Лікоть правої руки повинен бути піднятий до рівня плеча, а лікоть лівої руки - спиратися на м'яку частину коліна.

При стрільбі стоячи і на ходу з короткою зупинкою необхідно обернутися вправо по відношенню до цілі, так щоб ноги знаходилися на лінії плечей, а тяжкість тіла рівномірно розподілялась на обидві ноги. Корпус декілька подається вперед. Лікоть лівої руки притиснутий до боку біля сумки для гранат (якщо автомат утримується за магазин), а лікоть правої руки припіднятий на висоту плеча.

При стрільбі з кулемета з сошок велике значення має положення рук кулеметника. Кистю лівої руки кулемет береться знизу за виступ або в обхват шийки прикладу і притискається до плеча, а кистю правої руки слід обхватити рукоятку.

Влучність стрільби залежить від правильного спуску курка і міцного утримання автоматичної зброї під час черги. Курок спускається плавно, одночасно із притаєнням дихання. При утриманні зброї не допускається надмірна напруга або розслаблення м'язів стріляючого.

Стрільба на ходу ведеться навскид або з прикладом, прижатим до боку.

Бахчеван Є.Ф.

Конєв О.Ю.

Ніколаєв О.Т.

ПАМ'ЯТКА

ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Підписано до друку 10.03.2022. Формат 60х84/32.

Папір офсетний. Гарн. «Times New Roman»

Друк цифровий. Ум. друк. арк. 2.2

Наклад 100 прим.

Видавництво ОДУВС

м. Одеса, вул. Успенська, 1

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3507 від
25.06.2009 р.